

Udviklingsministerens talepapir til brug for samråd om analysen af udviklingssamarbejdet "Reform eller Udsalg" af finanslovsforslaget for 2022

(Udenrigsudvalget)

17.12.2021

Taletid: 15 minutter

Tak for ordet og for spørgsmålene.

Siden samrådsspørgsmålet blev stillet er der indgået en aftale om finansloven for 2022. Det gør ikke vores drøftelse mindre relevant eller aktuel. For den kommende finanslov er fortsat et godt udgangspunkt for at drøfte, hvordan vi med dansk bistand får mest mulig muskel bag de strategiske prioriteter i den udviklingspolitiske strategi, Fælles om Verden, og som der er bred enighed om i Folketinget.

Af hensyn til tiden vil jeg gå direkte til spørgsmålene.

[Hvad ministeren mener om analysens konklusioner, bl.a.: Spørgsmål A.1: "Næsten halvdelen af Danmarks udviklingsbistand går til at realisere S-regeringens asyl- og udlændingepolitik"?)

Der spørges i spørgsmål A til min holdning til påstanden om, at næsten halvdelen af Danmarks udviklingsbistand skulle gå til at realisere regeringens asyl- og udlændingepolitik.

Mit svar er, at regeringen har lagt en ambitiøs linje med den kommende finanslov 2022, så vi bruger ca. 5,6 mia. kr. ud af de

godt 14 mia. kr., som Udenrigsministeriet administrerer, til strategiens prioritering af at hjælpe flere bedre i nærområder og i skrøbelige stater og håndtere irregulær migration bl.a. ved at skabe bedre fremtidsmuligheder lokalt.

Det samlede beløb på 5,6 mia. kr. – som svarer til ca. 40 pct. og dermed ikke halvdelen af bistanden – favner en bred vifte af indsatser. Det omfatter vores humanitære bistand på 2,7 mia. kr. Og det omfatter langsigtede udviklingsindsatser i skrøbelige lande som Burkina Faso og Mali.

Midlerne under nærområde- og migrationsfonden vil bl.a. gå til teknisk bistand og kapacitetsopbygning i nærområderne, langs migrationsruterne og i relevante tredjelande og det vi kalder 'fremtidens flygtningerespons'. Det handler om at tænke langsigtet fra start i flygtningekriser bl.a. sammen med værtssamfundets myndigheder. Det gør vi i erkendelse af, at flygtninge desværre oftest må vente i årevis på at vende sikkert tilbage til deres hjem.

Budgetlinjen med 'noget-for-noget'-midlerne under nærområde- og migrationsfonden blev i øvrigt oprettet under den borgerlige regering på FL18.

Jeg er faktisk stolt af, at Danmark kan afsætte et så stort beløb til området.

Det er også noget, som danskerne støtter. Den seneste undersøgelse af danskernes holdninger og kendskab til det danske udviklingssamarbejde viste både en stigende opbakning til Danmarks udviklingssamarbejde, OG at danskerne mener, at vi bør prioritere hjælp i nærområder og støtte i akutte krisesituationer.

Det kan jeg virkelig godt forstå. FN's Flygtningeorganisation UNHCR's seneste rapport vurderer, at mere end 84 millioner mennesker er fordrevne.

Ud over at støtte i nærområderne er det afgørende, at vi hjælper landene langs migrationsruterne med at håndtere migrationsudfordringerne – og gøre det mere human.

[Spørgsmål A.2: Regeringen sætter endnu flere penge af til klima og miljø, men sender fortsat regningen til de fattige. Den samlede udviklingsbistand sættes nemlig ikke i vejret?]

Et andet udsagn er, at regeringen sender regningen for den stigende klimabistand videre til de fattige, som det angives i spørgsmål A.

Det er jeg naturligvis heller ikke enig i. Og jeg køber ikke præmissen bag den påstand: Nemlig at klimabistand og fattigdoms-bekæmpelse er to forskellige ting.

Udfordringerne hænger tæt sammen, og arbejdet for Parisaftalen og FN's Verdensmål er to sider af samme sag. Jeg synes netop, det er styrken i vores udviklingspolitiske strategi, at vi anerkender, hvordan de mange udfordringer hænger sammen. Mange af de allerfattigste lande i verden er også de mest klimaudsatte.

Regeringen har sat et mål om, at mindst 30 pct. af bistanden til udviklingslandene skal være grøn fra 2023. Allerede på FL22 er der med finanslovsaftalen afsat ca. 3,5 mia. kr. i grøn bistand. Heraf er ca. 2,8 mia. kr. målrettet klimaaktiviteter.

Dertil kommer de midler, som Danmark hvert år mobiliserer offentligt og privat, f.eks. gennem de multilaterale banker.

Det er en legitim politisk diskussion, om Danmark skal yde mere end 0,7 pct. af BNI årligt. Men der er som drøftet ved tidligere lejlighed ingen internationale forpligtelser, der siger, at klimabistanden skal være oven i de 0,7 procent. Det sagt, så glæder jeg mig over, at der som et led i aftalen om finansloven blev tilføjet ekstra 100 mio. kr. til klimabistanden, så vi har endnu flere midler til den grønne dagsorden i 2022.

[Spørgsmål A.3: Dansk udviklingsbistand til Det sydlige Afrika er historie. Nu er det regeringens fokus på migration, der afgør, hvilke lande dansk bistand går til?]

Der peges i samrådsspørgsmålet også på bistanden til det sydlige Afrika, og på, at det er ”regeringens fokus på migration, der afgør, hvilke lande dansk bistand går til”.

Med den nye udviklingspolitiske strategi har vi et klart fælles politisk ønske - som 8 partier deler - om en udviklingspolitik, der kan hjælpe flere bedre. Vi er fælles om ønsket om at prioritere indsatsen i skrøbelige stater og deres nærområder.

Det ligger i det at prioritere, at man så også må vælge noget fra.

I Afrika har Danmark allerede et stærkt engagement i nogle af de mest skrøbelige lande i Sahel og på Afrikas Horn. Her har vi været længe. Og her finder vi de kriser og konflikter, som for alvor truer fred, stabilitet og bæredygtig udvikling.

Samtidig vil vi bruge nogle af vores andre udviklingsinstrumenter i andre, mere stabile lande, herunder i f.eks. Ghana, Sydafrika og på sigt også Tanzania, som vi gradvist trækker os ud af de næste

par år. I disse lande, vil vi have det, som i strategien betegnes ”målrettede partnerskaber”, hvor enkelte eller flere af vores instrumenter kommer i spil afhængigt af den specifikke kontekst.

[Ad punkt A.4: Dansk bistand til Afrika falder, selv om både nuværende og tidligere regeringer har lovet, at de ville sætte den i vejret?]

Det anføres også, at dansk bistand til Afrika falder. Men det er altså ikke det, vores prioritering og tallene viser. Afrika er fortsat det geografiske omdrejningspunkt for Danmarks udviklingspolitiske prioriteter. Vi fastholder med næste års finanslov dette års niveau for bistanden til Afrika på ca. 7,1 mia. kr. på tværs af bistanden til udviklingslandene. Og vi forventer dette beløb vil stige til minimum 8 mia. kr. når vi kommer til 2025.

[Spørgsmål B: Om ministeren mener, at der er overensstemmelse mellem den nylig aftalte strategi “Fælles om Verden” og hovedlinjerne i Finanslovsforslaget for 2022 særligt hvad angår demokratiske rettigheder? Styrke governance og gældshåndtering? Styrke lokal privat sektorudvikling og jobskabelse? Landbrug og fødevarer sikkerhed? Og Skrøbelige stater inkl. Resolution 1325?]

Går vi til spørgsmål B, om der er overensstemmelse mellem strategien “Fælles om Verden” og hovedlinjerne i Finansloven for 2022, så er mit svar: Ja, naturligvis.

Der spørges særligt til demokrati og menneskerettigheder. De udgør som nævnt i andre sammenhænge strategiens fundament. Vi har en rettighedsbaseret tilgang til udvikling, der betyder, at vi tænker menneskerettigheder ind på tværs af vores indsatser.

I alle de lande med hvem, vi har et udvidet partnerskab, støtter vi en lang række demokrati- og menneskerettighedsindsatser, og vi arbejder aktivt med menneskerettigheder på tværs af alt fra vandindsatser til fred- og stabilisering.

Et eksempel er vores nyligt lancerede Demokratiinitiativ – Tech for Democracy, der bl.a. arbejder for, at digitale teknologier styrker demokratiske processer og mobiliserer civilsamfundet. Der afsættes derudover også 14 mio. kr. til specifikt at styrke civilsamfundets råderum.

Gældshåndtering er også en vigtig del af governance-dagsordenen. Med COVID-krisen er udfordringerne kun blevet større. Derfor støtter vi op om koordinationen i Parisklubben, som er gruppen af vestlige kreditorlande, og G20's styrkede indsats på gældsområdet. Fra dansk side lægger vi i Parisklubben vægt på, at gældslettelse går hånd i hånd med tiltag, der styrker forvaltningen af gæld og offentlige finanser.

Der spørges også til privatsektorudvikling, jobskabelse, landbrug og fødevarerikkerhed. Med finansloven for 2022 styrker vi

mulighederne for at understøtte den private sektors rolle og erhvervslivets engagement i bæredygtig udvikling og den grønne omstilling.

Der afsættes blandt andet 100 mio. kr. til klimaudviklingspartnerskaber, der skal sikre inddragelse af virksomheder og andre aktører i grønne løsninger i udviklingslandene. Ligesom vi styrker myndighedssamarbejdet inden for bl.a. fødevarersektoren, hvor der f.eks. arbejdes med at skabe rammer for en økologisk mælkeproduktion i Indonesien.

Hertil kommer de aktiviteter, som Investeringsfonden for Udviklingslande gennemfører og den nye udviklingsgaranti pilotordning, som har potentialet til at mobilisere yderligere 3-4 mia. kr. i privat finansiering til investeringer i blandt andet grøn omstilling.

Når det kommer til FN's Sikkerhedsråds-resolution 1325 om kvinder, fred og sikkerhed, så er en fuld, lige og meningsfuld deltagelse af kvinder og unge i konfliktforebyggelses- og fredsindsatser i skrøbelige stater en gennemgående dansk prioritet.

Regeringens tværministerielle 1325-handlingsplan fra 2020 fremhæver bekæmpelsen af seksuel og kønsbaseret vold mod kvinder i konfliktsituationer. Derfor afsætter vi 50 mio. kr. under

Freds- og Stabiliseringsfonden i 2022 bl.a. til FN's
Generalsekretariats specialrepræsentant for bekæmpelse af
seksuel vold i konflikter.

[Spørgsmål C: Hvilke indholdsmæssige konsekvenser mener ministeren, det vil få, at begrebet "prioritetslande" erstattes med "udvidede partnerskabslande"?)

Spørgsmål C retter sig mod, hvad jeg mener, det betyder, at vi ændrer prioritetslandebegrebet. Strategien, som både EL og K jo har været meget aktivt medvirkende til at definere, introducerer begrebet "udvidet partnerskab". De lande, som vi har udvidede partnerskaber med, har vi et bredt og dybt partnerskab med, hvor alle vores udviklingspolitiske værktøjer kan bringes i spil. Det ligger i terminologien. Her vil vi også være til stede med et større udviklingsengagement.

Snarere end at vi "udpeger" særlige lande til prioritetslande, vil det være bredden og dybden af vores engagement i et konkret land, der definerer, om vi har et udvidet partnerskab med dem. Og det hviler jo blandt andet på vores løbende politiske diskussioner og på de finansielle prioriteringer i de årlige finanslove. F.eks. har vi udvidede partnerskaber med "gamle" prioritetslande som Burkina Faso, Uganda, Mali og Kenya.

[Spørgsmål D: Hvad mener ministeren om OECD/DACs løftede pegefingre over den voldsomme danske satsning på migrationsindsatsen i finansloven?]

Og til sidst, i forhold til OECD DAC peer reviewets bemærkning om en potentiel inkonsistens mellem indenrigspolitiske og udviklingspolitiske hensyn, når det kommer til flygtninge, asyl og irregulær migration.

Til det kan jeg svare klart: Der er ikke nogen inkonsistens. Der er ingen tvivl om, at bekæmpelse af irregulær migration er både en udviklingspolitisk og indenrigspolitisk prioritet.

Faktisk vil jeg godt advare mod at forsøge at 'friholde' udviklingspolitikken fra alt, hvad der måtte afspejle hjemlig politisk debat og 'indenrigspolitik'. Udviklingspolitikken skal være relevant både ude og hjemme. For det er netop meningen, at udviklingspolitikken skal vække genklang i den brede danske befolkning. Ellers kan jeg godt være bekymret for, om den folkelige opbakning til udviklingspolitikken over tid risikerer at erodere.

Tak for ordet.